

# MODERN ROBINSON ÉS A VÖRÖS TEKNŐS

Január 12-én mutatják be a magyar mozik „A vörös teknős” című japán-francia animációs filmet, amely az ember és természet közötti harc és harmónia körforgását jeleníti meg kifinomult látványvilággal. Az egész estés alkotás megkapóan szerény, holland rendezőjével, *Michael Dudok de Wit*tel – aki 2001-ben az „Apa és lánya” című rövidfilmjéért Oscar-díjat nyert – a 6. Mozinet Filmnapokon beszélgettünk filmjéről.



– Bár nem sírtam, de néhány könnycsepp azért megjelent a szememben a film végén. „A vörös teknős” elsősorban a felnőttek számára készült?

– Nehéz megmondani, talán igen. Több alkalommal voltam azonban olyan vetítésen, ahol 6–8 éves gyerekek ültek a nézők soraiban, és ők is nagyon koncentráltak, a vetítés végén pedig sok-sok kérdést tettek fel annak ellenére, hogy ők sokkal inkább az akciódús jelenetekhez vannak szokva, a filmemben pedig a nyugodt képek dominálnak. A felnőttekhez és a gyerekekhez is szól, azonban ez nem egy tipikus gyermekrajzfilm.

– Egy időtlen, tér nélküli, szövegmentes mozi főszereplőjével bárkikönnyen képes azonosulni. Gondolja, hogy nemzetközi sikerének ez is lehet a titka?

– Bízom benne, ám a visszajelzések legtöbbször a film vizuális szépségét emeli ki, relaxált állapotban a nézőt magával viszi a történet látványvilága. Az persze, hogy nincsenek benne dialógusok, a nemzetköziségének jót tesz.

– Egy korábbi interjúban azt nyilatkozta, hogy ha valaki a filmjére azt mondja, nagyon egyszerű, Önnek az valódi bók. Miért?

– Az egyszerűség titka, hogy minden felesleges kívül marad, ebben rejlik az ereje. A Távol-Keleten az emberek a művészetekben, az építészetben, a költészetben, de még a kertészetben is az egyszerű felé vonzódnak. Én ezt nagyon szeretem és a kreatív csapatom tagjai is. Az egyszerűség megérint, egyúttal magában rejti a tökéletesség érzését.

– Alkotásaiban épp ez az egyszerűség és letisztultság érvényesül. Mondhatjuk, hogy az Ön számára ez életfilozófia is? Van ennek létjogosultsága a mai kaotikus, digitális világban?

– Ezen így még nem gondolkodtam, az viszont igaz, hogy a lényegi kérdések köré építem a munkáimat. Mindig arra kerestem a választ, hogy mi a legfontosabb, mi az, amit igazán szeretnék, és valószínűleg ezek a kérdések is az egyszerűség felé terelgettek. Talán paradoxonnak tűnhet, ám én szeretem ezt az információkkal teleszűrt világot is, örülök, hogy az internet világában mindenki szabadon hozzáférhet sok mindenhez. A saját életemben is igyekszem az egyszerűség megteremtésére, hagyok időt magam számára, sétálok, nem játszom számítógépes játékokat, a televíziót is csak ritkán kapcsolom be.

– Számomra a film legnagyobb misztériuma a vörös teknős átalakulása. A vetítés alatt sokat gondolkodtam rajta, ám a végére teljesen elfelejtkeztem erről a kérdésről. Talán pont ez volt a célja?

– A film sokféle kérdést vet fel a nézőben: nem tudjuk például, honnan származik a főszereplő, mikor játszódik a történet, de ha mindezekre választ várunk, akkor nehéz munkára kényszerítjük magunkat. A vizuális ötletek pontosan azt a célt szolgálják, hogy a film magával sodorja a nézőt, hagyja magát vinni általa, ne racionálisan gondolkodjék róla, hanem intuitíven. Maga a teknős alakja is intuíción alapján született, amikor azon morfondíroztam, milyen vízi lény is legyen a filmemben. Eszembe jutott a cápa, de elvettem, aztán a polip meg mások, ám végül beugrott a teknős.



A vörös teknős egyik jelenete

– A japán mitológiában a teknős a halhatatlanok mennyországának a szimbóluma. Ez is ihletett adott hozzá?

– Ezt nem tudtam, azt viszont igen, hogy a teknős egy szerethető, népszerű, lassú és nyugodt állat, ami a végtelen óceánban érzi igazán otthonosan magát, odatartozik. Gyerekkoromban ráadásul teknős szerettem volna lenni, s lám, most a filmemben megalkothattam ezt a vágyamat.

– A film nagyon kiegyensúlyozott hullámvázisú, a fekete-fehér jelenetek, az álom és a valóság, az életért folytatott harc, a boldogság és a fájdalom ciklusai mind-mind harmóniába rendeződnek. Lineáris a történet, ugyanakkor ciklikus, ez is a japán filozófiával rokonítható?

– Már hosszabb ideje elmélyültem a japán zen buddhizmusban, az általa képviselt letisztultságban. A lényeg, hogy mélyen átérezd a filmet, nincsenek dogmák, csak a mély átélés. Időtlen mozi, ez volt talán az egyik legnagyobb kihívás, hogy ezt az időtlenséget kifejezzem a filmmel. Mi, rajzfilmkészítők vagyunk talán a leginkább időt tisztelő művészek, hisz minden egyes filmkockát nagyon koncentráltan kell kimérnünk az időben.

– Filmrendező, illusztrátor, tanár és író. Az Önszemélyén kívül van valami más is, ami összeköti ezeket a tevékenységeket?

– Nem én vagyok sem a legjobb animátor, sem a legjobb mesemondó, sem a legjobb illusztrátor, de e tevékenységek között látom és érzem a kapcsolatot, a sokféleség dinamikáját, ami meghatározza a művészetemet és engem is. Ezt a filmet mindenképpen meg akartam csinálni, nem azért, mert másoknak, hanem mert magamnak megígértem. Olyan, mint amikor valakinek gyermekei vannak, s bár az én gyerekeim már felnőttek, ám mindig is függeni fogok tőlük. Ez egy egyértelmű kapocs, és a filmmel is így vagyok.

– Hogyan gondol vissza a magyar stábra, hiszen a Kecskeméti Film is az alkotócsapatának szerves része volt?

– Művészileg és szakmailag is nagyon erősek. Bár a világon sok a jó animátor, sokaknak hullámvázisú a teljesítménye, a kecskemétiakkal viszont mindig nagyon nagy összhangban folyt a munka, száz százalékban pozitív élmény volt. Bármit kértem, azonnal reagáltak, a változtatásokat a kedvem szerint rögtön végrehajtották. Ha ma este kellene egy újabb filmbe kezdenem, biztosan őket választanám alkotótársaimnak. ♦